

BAL ARILARININ BESLENMESİ ve BESLEMEDE GENEL İLKELER**Uzm. Ş. Ömür UYGUR**

Her canlı türünde olduğu gibi bal arıları da yaşamlarını sürdürebilmek için besin maddelerine ihtiyaç duyarlar. Bal arılarının doğal besin maddeleri; nektar, bal ve polendir.

Nektar arılar tarafından toplandıktan sonra vücut içinde ve kovandaki petek gözlerinde fiziksel-kimyasal değişikliklere uğratılarak bala dönüştürülüp petek gözlerinde depo edilir.

Nektar ve bal, arılar tarafından enerji ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılır. Arılar sadece bal yiyerek yaşamlarını sürdürebilirler. Ancak kolonide yavru yetiştirilebilmesi ve petek gözlerden çıkan genç arıların gelişmelerini tamamlayabilmeleri için mutlaka polene ihtiyaçları vardır.

Polen; arıların protein, vitamin, yağ ve mineral madde ihtiyaçlarını karşılayan doğal bir besin maddesidir. Kovan içerisinde ne kadar bal olursa olsun polen bulunmadığı sürece yavru üretimi oldukça kısıtlıdır veya hiç yoktur. Buna bağlı olarak da koloninin gelişmesi yavaşlar veya tamamen durur. Buna karşılık petek gözlerinde ne kadar polen olursa olsun kovanda bal yoksa, dışarıdan nektar gelmiyorsa veya kolonilere ek besleme yapılmıyorsa arılar açlıktan ölürlür.

Arıların diğer çiftlik hayvanları gibi, düzenli ve sürekli beslenmeleri gerekmez. Ancak acil durumlarda veya ek besin maddeleri gerektiği zaman besleme yapılır. Genel olarak aşağıdaki durumlarda koloniler beslenmelidir.

- Arıların kış için yeterli bal depolayamadıkları zamanlarda (Sonbahar Teşvik Beslemesi).

- Ana nektar akım öncesi ana arıyı yumurtlamaya teşvik ederek arı kadrosunu artırmak amacıyla (İlkbahar Teşvik Beslemesi).

- Açlık tehlikesi olduğu zaman, ilkbaharın geç geldiği veya nektar akımı sırasında kötü hava koşullarının nektar toplamayı engellediği durumlarda.

- Koloni idaresi ile ilgili olarak;

- Oğul alındığında,
- Koloniler bölündüğünde,

- Zayıf koloniler birleştirildiğinde,
- Koloniler kontrol edildiğinde,
- Ana arı yerleştirilirken,
- Ana arı yenilenirken,
- Aktarma yapıldığında.

- Polinasyonu sağlanacak bitkiler yeterli miktarlarda nektar veya polen üretemiyorsa.
- Tarımsal savaş ilaçlarının kolonideki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla.
- Hastalık ve zararlılara karşı koloniyeye ilaç verilmesi gerektiği durumlarda.

Kolonilerin ek beslenmelerinde iki tip yem kullanılır: (1) Katı yemler (değişik karışımlardan oluşan kekler); (2) Sıvı yemler (Su + şeker veya balla hazırlanan değişik oranlardaki şurup).

Katı Yemler

Polen yerine kullanılan maddeler, arıların ihtiyaçları olan pek çok önemli besin maddelerini sağlamalarına rağmen, arıların polen yemelerini ve larva besini salgılamalarını teşvik eden özel kimyasal maddeleri içermezler. Arı keklerine yağsız süt tozu, yağsız soya fasulyesi, bira mayası ve yumurta sarısı ilave edilmektedir. Bu maddelerin arılarda Adi İshal ve Nosema gibi hastalıkları tetiklediği unutulmamalıdır. Bu yüzden kek yapımında bal, pudra şekeri karışımına mineral maddeler, vitaminler ve aminoasitlerce zengin olan polen ilavesi yeterlidir.

Kek yapımında kullanılan balın ve polenin kaynağının belli olmasına ve hastalık taşımamasına özen gösterilmelidir.

Kek Hazırlama

Bir kazan içine su konulur. Kek yapımında kullanılacak temiz süzme bal tenekesi su dolu kazanın içine yerleştirilerek ısıtılır ve balın erimesi sağlanır. Eriyen bal pudra şekere ilave edilir ve hamur karma makinesi yardımıyla veya elle yoğurma işlemi yapılır. Ekmek hamuru kıvamına gelen kek şeffaf naylon poşetler içine kolonilerin ihtiyacı kadar konulur. Uygulama sırasında naylon poşet kovana temas yerinden yırtılarak arıların keki rahat tüketebilmesi sağlanmış olur.

Sıvı Yemler

Koloninin şeker alıp tüketime başlamasıyla, ana arıda yumurtlama arzusu yaratan, kolonide yavru yetiştirme faaliyetinin başlaması ve devamını sağlayan ilk uyarı meydana getirilmiş olur. Bu uyarı, arılar bir bal özü kaynağı buldukları zaman doğal olarak, koloni şeker şurubuyla beslendiği zamanda da yapay olarak meydana getirilmiş olur.

Şurup Hazırlama

Şurup temiz su ile yapılır. Bunun için önce su kaynatılır. Kaynatılmış suyun bir müddet soğuması beklenir. Parmağı yakmayacak derecede ılık suya şeker veya bal ilave edilir. Şurup, şeker iyice eriyinceye kadar karıştırılır.

Şurup karışımları

- 1 kg şeker + 1 lt su (İlkbahar Beslemesi).

- 2 kg Şeker +1 lt su (Sonbahar Beslemesi).
- 4 kg bal + 1 lt su.
- 5 kg Şeker + 20 kg bal + 2,5 lt su + 50 g polen.

Beslemede Genel İlkeler

• Koloniler zorunlu olduğu zaman beslenmelidir. Zor ve pahalı bir iŐtir. Deneyimsiz arıcalar yağmacılığın baŐlamasına neden olabilir. Besleme yaparken yağmacılığın baŐlamasını önlemek için,

• Besleme akŐam yapılmalıdır. Gündüz beslenen arılar Őurubu kısa sürede bitirdikten sonra daha fazlasını alabilmek için çevredeki zayıf kolonilere, rüŐet kovanlara saldırırlar.

• Beslenen kovana yağmacı arıların girmesini önlemek için uçuŐ deliği daraltılmalı, diğer delik ve çatlaklar kapatılmalıdır.

• Őurupluklar kovan dıŐından gelen arıların ulaŐamıyacaĐı Őekilde olmalıdır.

• Beslenecek koloni genellikle zayıf kolonidir. Besleme yapılırken yavruların üŐümesini önleyecek önlemler alınmalıdır. Őurupluk arı salkımına yakın olmalıdır. SoĐuk havalarda arılar salkımı bozmadan Őuruba ulaŐabilmelidir.

• Arıcı zayıf kolonileri beslemektense, birleŐtirerek kuvvetli koloniye sahip olmaya çalıŐmalıdır.

• Şurup kesinlikle kaynatılmamalıdır. KaynamıŐ Őurubun sindirimi zordur. Sindirim yolu bozukluklarına neden olabilir.

• Verilecek Şurup ılık olmalıdır. Ilık Őurubun kokusu arıları cezbeder.

Arılarınız sıhhatli, balınız bol ve kazancınız bereketli olsun.